

„Демијан“ (1919)

Херман Хесе

Тачно је да бих ти препоручила да прочиташ било шта из Хесеовог стваралачког опуса, иако ни сама нисам прочитала довољно. Већ после прве његове књиге са којом сам се сусрела („Под точком“), знала сам да ме ни једна друга неће разочарати. Тако ме ни „Демијан“ није оставио равнодушном. Као да је то могуће са Хесеом?

Данас бих сасвим сигурно са истим одушевљењем читала и његов списак за куповину. Наравно, разумећу да моје одушевљење његовим делима не буде свима јасно. Мислим да постоји време за Хесеа, а некада се моје време за Хесеа неће поклопити са твојим. То не значи да он мање вреди, већ напротив – тако он дупло вреди. Он вечно вреди. Хесе у свом приповедању има нешто јединствено што у историји књижевности никада није поновљено. То су књиге мањег обима и једноставних реченица које увек наводе на размишљање; истицање важности духовног живота наспрам телесног и вечна борба између супротности – у свету као и у човеку.

„Живот сваког човека је пут ка самоме себи, покушај једног пута, наговештавање једне стазе. Ниједан човек није никад био потпуно он сам, али сваки тежи да то постане. Понеко потмуло, понеко јасније, свако како уме...

Ми можемо разумети један другог, али свако од нас може да протумачи само себе самог...“

Демијан је симбол спасења. Он је дечак у коме је главни лик романа, Емил Синклер, видео све оно за шта је мислио да сам није способан. Роман почиње у његовом раном детињству, када је дечак први пут увидео да постоји она тамнија страна живота, изван топлог дома и родитељске сигурности. Макс Демијан је тај који Синклера ослобађа набуситог Кромера, због кога је дечак очајавао. Дечије игре понекад умеју да оставе велики траг на особу. Синклер никада није заборавио на дешавање с Кромером, а пријатно сећање

на Демијана произилазило је из необичних и спасоносних разговора које су они водили. Сваки пут када се Синклер налазио у кризи прижељкивао је да види свог друга Демијана. Када је као тинејџер био у најтежем периоду, предан пићу и очају, наду је видео у једној посебној девојци коју је знао само из виђења. Схватио је да то што види у његовој Беатриче није ништа друго до оно што је као млађи видео у Демијану. Спас. Тако га живот поново води ка свом спасиоцу из детињства.

Јавља се и извесна библијска симболика у роману. Демијанова мајка Ева постаје нови идеал младом Синклеру, а Демијан је тај који Синклеру први пут другачије говори о Каину и Авељу, па и Богу.

Вечита борба добра и зла.

У Синклеровом одрастању је раздор између духа и тела врло очигледан, у младићу као да мора само једна страна да победи. А не мора. Оставићу те да и сам преиспиташ себе кроз одрастање Емила Синклера. Свакако је Хесеова порука да првенствено упознамо себе најважнија. Сви одговори се крију у нама самима. И у сваком од нас је један Демијан. Треба се ослонити на њега.

„...У то време нашао сам једно необично уточиште, „случајно“, како се то каже. Али не постоје такви случајеви. Ако човек коме је нешто неопходно, нађе то што му је нужно, онда му то не пружа случај, него он сам, његова рођена жудња и морање одводе га тамо...“

„...Та ја нисам хтео ништа друго него да покушам да проживим оно што је избијало из мене. Зашто је то било тако много тешко?“

Матић Ђурђија IVГ